

[Hartvig Frisch.]

til os fra England, som sagde, at vi ikke fra Englands Side kunde vente nogen Hjælp. Jeg havde i den Periode, hvor jeg var Formand for den socialdemokratiske Gruppe, Besøg af adskillige fremtrædende Englændere, jeg nævner Gordon Lennox og Stephen King Hall, som i fortrolig Samtale sagde nøjagtigt det samme, som Churchill aabenhjærtigt sagde i Februar, at England havde afskrevet Danmark. Jeg synes, man maa erkende, at i de Aar, jeg nævnte, maatte Danmark føre den mest ubetingede Neutralitetspolitik, der gaves ingen anden, og jeg ønsker ikke, vi samtidig med at vi føler Glæde over at kunne tiltræde denne Pagt, skal fortægne den historiske Sandhed, skal fortægne Billedet af, hvordan vi faktisk var stillede.

Det ærede Medlem Hr. Martin Nielsen sagde, at Danmark i Perioden mellem de to Krige ikke burde have kastet sig i Armene paa en Neutralitetspolitik, med andre Ord; at vi burde have taget Stilling over for Stormagterne. At vore Hjerter var antinazistiske, ved enhver, det har Udenrigsministeren fuldkommen Ret i, det viste vi ogsaa ved Sanktionspolitikken; men jeg vil gerne spørge det ærede Medlem Hr. Martin Nielsen: I hvilken af de to Perioder er det, det ærede Medlem vil have, vi skulde tage Stilling — i Perioden 1936—39, nærmere bestemt den 23. August 1939, eller i Perioden 1939—41? Det er nemlig ganske interessant at faa at vide. Skulde vi have taget en unneutral Stilling — det er det, det ærede Medlem forlangte — i Perioden 1936—39 og have fastholdt den efter den 23. August 1939, da Rusland sluttede Ikke-Angrebstraktat med Tyskland, saa tror jeg, vi var kommet i stor Vanskelighed; skulde vi, efter at denne Ikke-Angrebstraktat var sluttet, have taget en unneutral Stilling, maatte vi paa det Tidspunkt nødvendigvis have kastet os i Armene paa Tyskland, vi kunde ikke andet efter Situationen den 23. August 1939. Det Spørgsmaal maa det ærede Medlem besvare, før han udslynger den Paastand, at vi har svigtet Danmark og ført en Politik, vi skal bebrejde os, fordi det var en Neutralitetspolitik. Jeg sagde med Vilje i mit Indlæg, at vi med Pagten traadte ud af Neutralitetspolitikken, og saa tilføjede jeg, at jeg maatte erkende, det selvfølgelig var inden for Pagtens Rammer — man kan ikke over for Befolkningen lægge Skjul paa, at her kan man ikke sige noget for evigt. Vi traadte altsaa ogsaa med Folkeforbundet i sin Tid ud af Neutralitetspolitikken, men det varede som paavist kun til 1936, og der

vil jeg gerne have, at det ærede Medlem Hr. Martin Nielsen klart besvarer Spørgsmaalet med Hensyn til disse to Perioder, og hvordan vi skulde handle i den Aand, han sagde vi skulde have handlet i.

Jørgen Gram: Maa jeg sige til Udenrigsministeren, at Offentligheden saa maa tage til Efterretning, at Udenrigsministeren ikke har talt om nordisk Samarbejde. Saadan som det er blevet refereret og opgivet, vil jeg i hvert Fald slaa fast, at det er ikke med Glæde, man har læst disse Udtalelser. Det er jo ikke særlig af Forkærlighed for et nordisk Forsvarsforbund, at jeg kommer med de Udtalelser; det er hele det nordiske Samarbejde i sin Helhed, som jeg ikke mener — jeg vil gerne bruge Udenrigsministerens Ord — vi paa nogen Maade skal lægge Sten i Vejen for.

Jeg har ikke givet mindste Antydning af, at jeg og mit Parti ikke ønskede, at vi skulde bære vor forholdsmæssige Del af de Udgifter, der maatte følge af Tilslutningen til denne Pagt, tværtimod, det anser vi for en Selvfølge, som man maa tage med, naturligvis, ellers maatte vi jo være mærkeligt indstillede.

Med Hensyn til Hvervningen til England var Udenrigsministeren meget inde paa og nævnte gentagne Gange Japan. Jeg vil gerne her sige, at der for mig at se er en meget, meget stor Forskel paa Tilstanden dengang, da England sammen med Amerika var i Krig med Japan, og da vi endnu kunde faa Lejlighed til at yde et Bidrag ogsaa med menneskelige Kræfter i Kampen mod den sidste af de Magter, som man var i Krig med, og Tilstanden nu, da Krigen er forbi og vi forholdsmæssigt maa sende Besættelsestropper til Udlandet, hvad jeg finder helt og fuldt naturligt og gerne for min Part vil være med til. Men ud over dette maa vi tænke paa, at vi skal have en ret stor Indkaldelse af unge her i Landet, og saa var det, jeg spurgte: Har vi saa ogsaa ud over Besættelsespligten fortsat en national Pligt til at sende unge ud af Landet? Jeg synes ikke, det er saa absolut givet, ogsaa ud fra den Betragtning, at vi i hvert Fald ude i Landdistrikterne jo meget tydeligt mærker, at der ikke er Overflod til det almindelige daglige Virke af de unge, som netop drages bort ved denne Hvervning. Jeg vil, som sagt, se bort fra, hvorvidt Hvervningen er i Overensstemmelse med, ja, det tilladelige, det ved jeg ikke, det nævnes, men det er det andet Synspunkt, der har Betydning for mig.

Og saa sagde jeg udtrykkeligt, at jeg